Kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle

VNS 7/2016 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030

Hallitus julkaisi 24.11.2016 selontekonsa kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta. Strategia asettaa energiajärjestelmälle kolme perusulottuvuutta.

Energiajärjestelmän on oltava
- kustannustehokas sekä mahdollistettava kansantalouden kasvu ja suomalaisten yritysten kilpailukyky globaaleilla markkinoilla
- kasvihuonekaasupäästöjen ja ympäristön näkökulmasta kestävä
- riittävän toimitusvarma.

Energia- ja ilmastostrategian tavoitteena on nostaa uusiutuvien energialähteiden osuus energian loppukulutuksesta 50 %:iin 2020 luvulla ja energian kotimaisuusaste 55 %:iin. Lisäksi kivihiilen käytöstä luovutaan ja öljyn kotimainen käyttö puolitetaan vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2005.

Panostukset puhtaan energian tutkimukseen ja tuotekehitykseen avainasemassa

Uusiutuvien energialähteiden osuuden nostaminen 50 %:iin vuoteen 2030 mennessä on kunnianhimoinen tavoite, mutta sen saavuttaminen on mahdollista ottaen huomioon erityisesti bioenergian käytön lisäyspotentiaalin Suomessa sekä energiatehokkuuden parantamisen mahdollisuudet. Ehdotetut toimenpiteet ovat oikeaan osuvia erityisesti puhtaan energian t&k-rahoituksen kaksinkertaistamisen osalta seuraavien 5 vuoden aikana.

Strategian sisältämä panostus uuden teknologian kehittämiseen ja innovaatioiden kaupallistamiseen erityisesti älykkäiden energiajärjestelmien sekä niihin liittyvien tuotteiden ja palvelujen osalta ovat suomalaiselle teknologiateollisuudelle erittäin tärkeitä. Näin luodaan uusia vähäpäästöisiä tuotteita ja järjestelmiä sekä uutta liiketoimintaa ja taloudellista kasvua.

Vapaaehtoisuus edistää energiatehokkuutta

Teknologiateollisuus on mukana sektorikohtaisissa vapaaehtoisissa energiatehokkuussopimuksissa, jotka jatkuvat aina vuoteen 2025 saakka.

Sopimusten puitteissa on löydetty kustannustehokkaita keinoja energiatehokkuuden parantamiseen ja siksi strategian ilmoitus sopimustoiminnan jatkamisesta on myönteistä. Suomen kannalta on tärkeää,

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

että myös valmisteilla olevan uuden energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa voidaan nojata vapaaehtoisiin sopimuksiin.

Kivihiilestä luopumisessa ja öljyn käytön puolittamisessa haasteita

Hallitus on asettanut tavoitteeksi kivihiilen käytöstä luopumisen, mikä on ongelmallista energiajärjestelmän monipuolisuuden ja huoltovarmuuden säilyttämisen kannalta. Kivihiilen käyttö Suomessa on vähenemässä joka tapauksessa sitä mukaa, kun vanhoja hiilivoimaloita poistetaan käytöstä. Teknologiateollisuuden mielestä erityistä lakia kivihiilen käytöstä luopumiseksi ei tarvita.

Öljyn käytön puolittaminen vuoteen 2030 mennessä näyttää vaikealta. Öljyn osuus rakennusten lämmityksessä on jo pienentynyt eikä suuriin päästöjen lisävähennyksiin lämmityssektorilla ole mahdollisuuksia.

Taakanjakosektorilla päästöjen vähentämisessä avainasemassa on liikenne. Fossiilista dieseliä on mahdollisuus korvata raskaassa liikenteessä biodieselillä, mutta ongelmaksi nousee sen korkea hinta. Strategiassa on arvioitu, että lisäkustannukset dieselin käyttäjille nousisivat 210 milj. euroon vuodessa vuoden 2030 tilanteessa. Kyseessä on raju kustannusnousu, jota ei voi sälyttää vientiteollisuuden kuljetusten kannettavaksi. Kaikissa tapauksissa on varmistettava, että teollisuuden kilpailukyky säilyy, eivätkä kuljetuskustannukset nouse.

Henkilöautoliikenteessä on mahdollista lisätä uusia käyttövoimia kuten kaasu, mutta erityisesti sähkö. Hallituksen tavoite nopeuttaa autokannan uusiutumista on oikeaan osunut. Tavoite 250 000 sähköautosta ja 50 000 kaasuautosta vuonna 2030 on erittäin haastava mutta tervetullut. Päästöjen vähennystaakkaa voidaan tehokkaasti helpottaa edistämällä sähköautojen ja ladattavien hybridien tuloa markkinoille. Strategiassa onkin esitetty tuntuvia kannustimia niiden hankintaan, mikä on myönteistä.

Puun energiakäytön kestävyys Suomen kansallinen etu

Hallituksen on varmistettava, että EU:n kestävyyskriteerit biomassalle, puun energiakäytön nollapäästöisyys ja metsien säilyminen hiilinieluina myös laskennallisesti takaavat biotaloudelle kansallisesti asetetut kasvutavoitteet. EU:n komission 30.11.2016 julkaisemassa talvipaketissa puuenergian kestävyys ja päästöttömyys on otettu huomioon kiitettävällä tavalla. Suomen kansallisen edun mukaista on, että komission esitykset tältä osin muodostuvat osaksi lopullista EU-lainsäädäntöä.

Lisätietoja:
Martti Kätkä – johtava asiantuntija, Teknologiateollisuus ry
p. 050 380 4496, martti.katka@teknologiateollisuus.fi